



Wieringer Eiland Museum  
*Jan Lont*

## Klepel, april 2020

### Voorwoord

Beste leden, vrijwilligers en sympathisanten van het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont,

Het ziet er naar uit dat ons museum niet open kan voor 1 juni. Erg jammer, maar er zijn nu belangrijkere dingen in deze tijd. Ook zijn er diverse groepsbezoeken geannuleerd. Dit alles betekent dat wij in ieder geval tot 1 juni geen inkomsten hebben, terwijl de vaste kosten doorgaan. Gelukkig hebben we nog wat reserves en kunnen we een stootje hebben.



*Herstel van de stormschade aan de rieten daken door de firma Harry Vijver*

In deze barre tijden is er ook goed nieuws voor ons museum. **Het Waddenfonds is akkoord gegaan met het project “De Donkerte van het Wad”**. Het Wieringer Eilandmuseum is nauw betrokken bij dit project. Nu de goedkeuring er is, ontstaat er ruimte (in een te realiseren rijtuigenloods voor het vele historische erfgoed dat we bezitten, maar niet konden tonen) voor een “duisternis-belevingspunt” voor het mooie landschap en de donkerte, waarin ook een vaste tentoonstelling over “Op pad door dag en nacht” een plaats krijgt.

Onze vrijwilligers gaan, met in acht neming van de regels, stug door met de werkzaamheden, zoals het inrichten van de vaste - en thematentoonstelling, tuinonderhoud en andere activiteiten. **Hulde aan al onze vrijwilligers!!** We hadden en hebben een mooi jaarprogramma 2020, en we hopen dit na 1 juni aan jullie te kunnen presenteren.

Zo staan de Dag van het Wad, Ambachtendag en Kienderspel weer op het programma. Onze thematentoonstellingen zijn al ingericht, t.w: **“Wereld van Keramiek”** van de triade-groep en **“Gres, éérden skuttele en meer”**. Ook de werkgroep **“Wieringer Kunstuitlen”** heeft een vitrine ingericht in het bezoekerscentrum.

Tot slot wens ik een ieder veel gezondheid.

André Lont, bestuursvoorzitter

## Een doodgewoon poerdersbootje

Jarenlang lag er een bootje bij het museum, tegenover de taanweide, bij de toegang tot het museum. Het bootje was afkomstig van Jaap en Dirk ten Bokkel Gertzoon, en werd gebruikt als bijboot. De bodem van de boot werd zo slecht, dat in de winter van 2019-2020 werd besloten dat Kees Hos te Westerland een replica zou bouwen. De oude boot zou dan overgedragen worden aan het Zuiderzeemuseum te Enkhuizen.

De bouwer van de boot was Piet Portegijs (1907), zoon van Albert Portegijs (1880) en Trijntje Liefhebber (1881) uit Kolhorn. Zijn vader was visserman, maar zoon Piet zag weinig toekomst in de visserij en ging werken bij timmerman Piet Doves in Westerland. In 1930 kreeg Portegijs een eigen werkplaats waar hij meer dan 500 visboten gebouwd heeft.



*Kleinzoon Niels bezig met deutels afhakken*

Dit soort boten werden altijd van lichte houtsoorten gemaakt omdat ze minimale diepgang moesten hebben. Aan het oosteinde van Wieringen werd vaak geroeid omdat er diep water was, in het westen werd meestal de kloet gebruikt. Vaak was er een sprietzeil bij. Er was één zwaard, dat aan stuurboord of bakboord werd gebruikt naar gelang dat nodig was. Achter nog een klein aangehangen roer. Deze boten werden veelzijdig toegepast in de visserij en na plm. 1960 kwam daar nog het gebruik als recreatievisboot op het wad bij.



De laatste dag van maart is de nieuwe poerdersboot, zorgvuldig gebouwd naar model van de oude, weer op dezelfde plaats gezet. Daarvoor was eerst de ondergrond klaargemaakt met steenslag en schelpen. Ook de oude ankers die op de mestplaat lagen hebben er een plekje gekregen, samen met enkele grote Wieringer keien. Het museum is dan wel gesloten, maar je kunt er eens langslopen of rijden om het geheel te bezichtigen.

## Nieuwe tentoonstelling

Er is deze weken onverdroten aan een nieuwe tentoonstelling gewerkt. De al jaren bestaande boetseergroep uit Triade onder leiding van Nesrin During heeft een eigen tentoonstelling op de darsk van de boerderij. Elk lid heeft haar eigen vitrine ingericht. De prachtige sculpturen die erin staan zijn ook te koop. Het is een "wereld van keramiek", wat ook de titel van de tentoonstelling is.

In het bezoekerscentrum is in de grote vitrines te zien: "Gres, eerden skuttele en meer". Ook dat gaat over keramiek, maar dan wel heel anders. Dat u hier nieuwsgierig van wordt is de bedoeling, zodat u in grote getale naar het museum komt als de coronacrisis voorbij is.



## Boekpresentatie

Misschien weet u het nog: op 6 september 2018 was er in ons museum een zogenaamd 'vertelcafé' onder auspiciën van het Zuiderzeemuseum. De bedoeling ervan was dat de ca. 25 bezoekers van de avond – oude Wieringers en nazaten van Zuiderzeewerkers -- elk op hun beurt iets over vroeger zouden vertellen. Aldus geschiedde.

Historicus en schrijver Eva Vriend, zelf geen Wieringse, vroeg her en der om verheldering ten aanzien van specifiek-Wieringse zaken. Af en toe gaf ze een voorzet, waarna het gesprek weer verder ging. Haar was gevraagd verhalen te verzamelen en te inventariseren, thematisch gerangschikt onder de titel 'Oude zee, Nieuw leven'. Zij deed onderzoek naar de sociaal-economische en cultuurhistorische ontwikkelingen in het Zuiderzeegebied van 1932 tot heden. Het uiteindelijke doel van het onderzoek was het schrijven van een aantrekkelijke publicatie, geschikt voor een breed publiek.

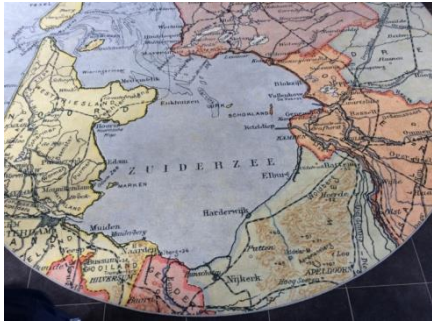


*Eva Vriend in gesprek met de zaal in onze ontmoetingsruimte, september 2018*

*staatssecretaris Mona Keijzer*

Op maandagmorgen 10 februari 2020 was dit zover. Eva Vriend presenteerde haar boek "Eens ging de zee hier tekeer. Het verhaal van de Zuiderzee en haar kustbewoners" in het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen. Enkele van onze bestuursleden waren aanwezig. Het was een zeer geanimeerde

bijeenkomst, waarbij Mona Keijzer (staatssecretaris van economische zaken), Volendamse, vissersdochter en plaatselijk beter bekend als 'Mona van Jan Tok van Jan met z'n beiden Keijzer' het eerste exemplaar in ontvangst nam.



Het boek omvat in drie delen (Oude zee; Nieuw leven en Zonder meer) de verhalen van de families Van den Berg (Urk), Kwakman (Volendam), Hopman (Spakenburg) en Van Eekelen (Wieringen). Het is vlot en leesbaar geschreven. Het is aangeschaft voor ons museum. Voor wie het lezen wil: er ligt een exemplaar in onze eigen bibliotheek.

## Verhalenmiddag

Eén keer in het jaar, omstreeks februari, vertellen vijf personen iets dat zij meegemaakt hebben of iets dat ze gegrepen heeft tijdens de verhalenmiddag in ons museum. Soms op z'n Wierings, soms over Wieringen, soms een verhaal van verder weg. Of een fantasiegebeurtenis.

Er is veel mogelijk, maar er is één voorwaarde, het verhaal mag niet langer dan 15 minuten duren. Muziek wisselt de verhalen af, elk jaar weer met andere musici.

**Zondag 16 februari** vond er weer zo'n gebeurtenis plaats.

De aftrap werd gegeven door Catrien Kortekaas, niet alleen een verhalenvertelster, maar ook een gewaardeerde vrijwilligster. De "Hoofdstraat" in Hippolytushoef was haar onderwerp en er was veel wetenswaardigs over mee te delen.

Germen Lont, die nog alle keren van de partij was, zocht het dit keer over de grens. In de gebieden met veel sneeuw. Want er moest geschied worden.

De laatste verteller voor de pauze, Simon de Haan, zocht het nog verderop, in Nieuw Zeeland, met verhaal over een laatste boottocht.



Tussen de bedrijven door speelde "Wie heb 't", een trio bestaande uit John Numeijer (toetsen), Jan Rotgans (contrabas en accordeon) en Nel van Beekum (zang). Alom lof voor deze rasmusici met geweldige luistermuziek.

Na de pauze, waarin spul om de kelen te smeren, was de beurt aan Anneke Wittink, die ook vorig jaar al van de partij was. Dit keer met Hollandse kost, eetgewoonten en naamgeving. Hilarisch! Hekkenluiser was Dick Butijn met een mooi verhaal uit zijn lange notarispraktijk.

Deze middag zou weer helemaal geslaagd geweest zijn als we geen mensen hadden hoeven wegsturen. Van heinde en ver komt men luisteren en dat heeft dan soms die vervelende consequentie.

Het bezoekerscentrum kan slechts 60 bezoekers aan. Met de vrijwilligers, de vertellers en de muzikanten erbij opgeteld komen we dan toch aan een overvolle zaal.

Maar er is hoop....

Volgend jaar, omstreeks februari vertellen vijf personen weer iets dat zij meegemaakt hebben of iets dat ze gegrepen heeft.

## **Ledenvergadering MFNH**

*in Interactief Museum Sow to Grow te Enkhuizen*

Voorzitter Ina Broekhuizen-Slot opende de ledenvergadering op 24 februari jl. en leidde in haar welkomstwoord de locatie Sow to Grow en beide sprekers Henk van Wielink en Henk Heijnen in. Zij herinnerde eraan dat op 14 oktober 2019 de **Museum Federatie Noord Holland** te gast was op Museumboerderij West-Frisia te Hoogwoud. Toen was het thema ‘particuliere collecties, van verzameling naar museum’.

Aanwezig waren vertegenwoordigers van Museum Jan Lont met enkele bestuursleden, Kaasmuseum Alkmaar, Geelvinck Muziek Museum, Huis Midwoud, Hoedenmuseum Zet ‘m op Andijk, Betje Wolff en Westerhem Middenbeemster, Museum Vreeburg Schagen, de Kaap Hoornvaarders uit Hoorn, Zijper Museum Schagerbrug, Museum Kennemerland, Saet & Cruyt/Sow to Grow en Stichting Zaansche Molen. Er waren zeven afmeldingen o.a. van Museumboerderij West-Frisia te Hoogwoud, van Maritiem- en Juttersmuseum, van Bakkerijmuseum Medemblik, van Rundveemuseum Aartswoud en van het Sterkenhuis uit Bergen. Waarom sommen we dit op?

Omdat het allemaal kleine(re) musea zijn; de grotere lieten alle verstek gaan. Zonder afbericht... En zo komen we op het toekomstperspectief van de MFNH. Trudy Schouwe en Jan Sparreboom zijn per 1 januari als bestuurslid afgetreden. De functies van penningmeester en secretaris zijn aldus vacant.

De volgende bijeenkomst is **op 19 oktober in het Zijper Museum te Schagerbrug**. De verdere toekomst van MFNH zal hier zijn beslag krijgen, afhankelijk van de invulling van de beide openstaande vacatures. Er zijn vele plannen; het organiseren van activiteiten en cursussen vraagt echter menskracht. Probleem is bovendien dat **het LCM (Landelijk Contact Museumconsulenten) de functie van Museumconsulent Noord-Holland vacant** heeft gelaten.



Bij MFNH zijn ongeveer 65 musea over geheel Noord-Holland boven het Noordzeekanaal aangesloten. Zo'n 15 zijn daadwerkelijk actief in het samenwerkingsverband. Hoewel de bijeenkomsten als nuttig worden ervaren, is het samenwerkingsverband zélf minder actueel. Lokaal bestaan ook al dergelijke samenwerkingen.

### **Thema: 'Verhuizen en Meer'**

De eerste spreker is Henk van Wielink, bestuursvoorzitter van Sow to Grow. Hij vertelt over de overgang van Nationaal Museum Saet & Cruyt naar Interactief Museum Sow to Grow. Deze transitie is ruim 15 jaar geleden ingezet om van een kleinschalig zaadmuseum in Andijk een interactief en museaal informatie- en kenniscentrum in Enkhuizen te maken aangaande het veredelings- en tuinzaadvak midden in Seed Valley. Twee verhuizingen waren nodig om Sow to Grow in 2018 te laten ontstaan. Uitdaging was het nieuw verwerven van de Geregistreerd Museumstatus volgens de vernieuwde normen.

Henk Heijnen, hoofdconservator van Vereniging 'de Zaanse Molen' (Zaanse Schans) vertelt over de komende uitbreiding van het terrein en de verhuizing van het molenmuseum. De vereniging die 3500 leden telt, wil duizenden bezoekers kunnen ontvangen en interactief over molens informeren.

Na de enthousiaste verhalen volgde een rondleiding en demonstratie door Sow to Grow en werd er afgesloten met een hapje en drankje.

## **Varia**

- Eind maart werd de fundering voor de nieuwe poedersboot gelegd. Timo Mostert en zijn maat Mike Roskam zijn er druk mee bezig geweest. Van de afkomende zoden is er weer een stuk tuunwal gemaakt. Ook hebben zij alle ankers van de mestplaat naar deze fundatie gebracht.



- Ons museum is twee vrijwilligers rijker: Elisabeth van Gelder: [elisabethoptexel@hotmail.com](mailto:elisabethoptexel@hotmail.com), 06-19735455, en Diana Metselaar: [dianametselaar123@gmail.com](mailto:dianametselaar123@gmail.com), De Dentele 36, 1778 KZ Westerland, 06-55113635. Zij gaan helpen als gastvrouw en willen ook gaan rondleiden.



- Monique Redeker (de Wieringer boekhandel, Kerkplein 27, tel: 0227 59 56 54, [info@dewieringerboekhandel.nl](mailto:info@dewieringerboekhandel.nl)) heeft via het Steunpunt Erfgoed Noord-Holland vernomen dat ons museum het tijdschrift 'Schatrijk Wieringen' verkoopt à €2,-. Omdat het museum momenteel helaas gesloten is, biedt zij aan dit blad voor ons te verkopen. Zij schrijft: "Ik hoef er niets op te verdienen, wil alleen de toerist en bewoners dit mooie blad niet onthouden". Dat vinden wij erg aardig; we hebben de boekjes in een beperkt aantal gekregen van de provincie, onder voorwaarde dat we ze niet gratis mochten verspreiden en er twee euro voor moesten vragen. Er zijn 16 boekjes in de Wieringer boekhandel afgegeven.

- Rob de Jong en Eric Groot Antink (Team Vitaliteit, ma. t/m do. 088-3215397/06-83269502) hebben tijdens hun werkbezoek aan de Wieringer Kunstuitleen verteld dat op de gemeentelijke website melding gemaakt wordt van de gemeentelijke kunstcollectie en van de uitleenmogelijkheid. Er wordt verwezen naar onderstaande link:  
<https://www.hollandskroon.nl/inwoners/kunst-en-cultuur/gemeentelijke-kunstcollectie>.
- Regio Noordkop heeft een video-reportage in en van ons museum gemaakt. Bea Horstman heeft de redactie ontvangen en (in klederdracht) een rondleiding gegeven.

## Giften en geschenken

De ouders van Kees van der Sluijs hebben een grote hoeveelheid documenten, schilderijen en prenten uit de nalatenschap van de familie Kolff naar ons museum gebracht. De werkgroep kunstuitleen was er zeer van onder de indruk. Voorlopig worden ze niet uitgeleend, maar wel op onze beeldbank geplaatst.

Johan Bosma heeft een schitterend nieuw melkbussenrek gemaakt en dit (in zijn geheel) gedoneerd!! Van Teatske de Jong kregen we opnieuw iets van haar moeder, namelijk oude meisjesboeken en wat handwerken. De familie Benschop (Boy en Annet) uit Hippolytushoef heeft ons een aantal oude rieten reiskoffers en een strooien kinderhoedje geschonken. Daarnaast wat kleine attributen. Allen die bijdroegen aan onze collectie heel hartelijk dank!

Er was weliswaar geen notaris aanwezig, maar op film is vastgelegd dat het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont de gelukkige winnaar is van het vloerkleed. Het kleed behorend bij een expositie lag het laatst in het Fries Scheepvaartmuseum in Sneek. Als u het nog niet kent, vindt u op blz. 4 een afbeelding ervan. Marthisca Lont heeft het samen met een vriendin opgehaald om het een plaats te geven in de ontmoetingsruimte van Jan Lont.



### En dan dit:

Er was een familie die ons vroeg of het museum belangstelling had voor een spinnewiel. Helaas, hoewel het beslist aardig was dat deze mensen aan ons dachten, moesten we het weigeren, omdat in de huiskamer van museum Jan Lont sinds jaar en dag een prachtig, gangbaar spinnewiel staat. Ook heeft de spingroep in de vijf jaar van haar bestaan al diverse spinnewielen aangeboden gekregen. Iris Hos sprak van “zelfs zoveel dat ik er hier thuis nu al negen in opslag heb staan, waarbij er één is die praktisch hetzelfde is als die van jullie”. U ziet, hoewel het ons aan het hart gaat, we moeten toch wel eens iets weigeren.

## ‘Online’ Gastenboek

A.L. Longayroux:

Ik heb Jan Lont nog gekend en bevroegd over het gebruik van keileem en zwerfstenen op Wieringen (zie publicatie ‘Keileem en zwerfstenen op Wieringen’). Heb ook geëxperimenteerd met keileem als boetseerlei. Het is mogelijk er bakjes mee te maken, die ik dus ook gebakken heb. Leuk, niet? Wieringen heeft altijd wel iets te bieden. Rust, natuur, vogels, bijzondere dorpjes en het unieke golvende landschap.

In Hippo goede Italiaan! Lekker moeder ;)

### Aan de leden van het Wieringer Eilandmuseum “Jan Lont”

Geachte leden,

Hierbij het verzoek tot het betalen van de jaarlijkse contributie ad € 17,50, over te maken op bankrekening:

**NL76 RABO 0370 3487 61** ten name van: Ver. Wieringer Museum Jan Lont.

Ook verzoek ik u dringend om bij de overschrijving uw postcode en huisnummer te vermelden. Het is anders voor mij – bij veel voorkomende namen – erg moeilijk om betaling en de naam op de ledenlijst te koppelen. De contributie is een belangrijke financiële peiler van ons museum !

Graag betaling binnen 14 dagen na dagtekening. Bij voorbaat hartelijk dank!

Een aantal leden heeft reeds betaald, hiervoor hartelijk dank !

**Mocht u reeds betaald hebben dan kunt u dit schrijven natuurlijk als niet verzonden beschouwen.**

Met vriendelijke groet, namens het museum,

Jan Cazemier, penningmeester, email: [cazem015@planet.nl](mailto:cazem015@planet.nl)

### Hoop

Diep in onszelf dragen we hoop: als dat niet het geval is, is er geen hoop.

Hoop is de kwaliteit van de ziel en hangt niet af van wat er in de wereld gebeurt.

Hoop is niet voorspellen of vooruitzien,

Het is een gerichtheid van de geest, van het hart, voorbij de horizon verankerd.

Hoop in deze diepe en krachtige betekenis is

niet hetzelfde als vreugde, omdat alles goed gaat,

of als bereidheid je in te zetten voor wat succes heeft.

Hoop is ergens voor werken omdat het goed is, niet alleen omdat het kans van slagen heeft.

Hoop is niet hetzelfde als optimisme,

of als de overtuiging dat iets goed zal aflopen.

Wel de zekerheid dat iets zinvol is, afgezien van de afloop, het resultaat.